

ДЕТСКА ГРАДИНА № 51 “ЩУРЧЕ”

София 1309, район “Илинден”, ул. “Цар Симеон” № 271, e-mail: shturche_51@mail.bg

---

УТВЪРЖДАВАМ:

ДИРЕКТОР:

/Светла Петрова/

Заповед № 41/16.09.2021 г.

ПРОГРАМА ЗА ПРЕВЕНЦИЯ НА РАННОТО НАПУСКАНЕ НА ДГ № 51 „ЩУРЧЕ”

I. ВЪВЕДЕНИЕ

Програмата за превенция на ранното напускане е основен инструмент за планиране на дейностите по задържане на децата в детската градина. Тя е създадена на основание чл. 263, ал.1, т. 8 от Закона за предучилищното и училищното образование и е в съответствие с целите, залегнали в националните политики по превенция на ранното напускане на образователната система и комплекса от мерки на правителството в областта на образованието и социално-икономическото развитие.

Водещи стратегически документи при изготвянето на Програма на Детска градина № 51 „Щурче“ за превенция на ранното напускане на образователната система са:

- ❖ Закон за предучилищно и училищно образование;
- ❖ Стратегия за намаляване дела на преждевременно напусналите образователната система 2013 -2020;
- ❖ Стратегия за образователна интеграция на деца и ученици от етническите малцинства 2015 -2020;
- ❖ Национална стратегия за насърчаване и повишаване на грамотността 2014- 2020;
- ❖ Национална стратегия за учене през целия живот 2014 -2020;
- ❖ Рамкова програма за интегриране на ромите в българското общество 2010- 2020;
- ❖ Наредба за приобщаващото образование;
- ❖ Закон за защита от дискриминация;
- ❖ Конвенция за борба срещу дискриминация в областта на образованието.

Преждевременното напускане на образователната система води до нарастване на рисковете от социално изключване, застрашава сигурността и стабилността на обществото и е предпоставка за влошаване на качеството на живот на сегашното и на следващите поколения.

Здравният статус и достъпът до ресурси и услуги, които могат да осигурят по - добър стандарт и продължителност на живота в добро здраве и благосъстояние, са в пряка зависимост от получената по-висока степен на образование.

Позитивната образователна среда е ключова мярка в превенцията на преждевременното напускане на ДГ, като във формирането ѝ се включват следните дейности:

1. Разработване и изпълнение на собствена Програма за превенция.
2. Подобряване на капацитета на педагогическите екипи за идентифициране на причините за ранното отпадане на децата.
3. Разработване и прилагане на механизми за контрол, оценка и самооценка на дейността на директора и педагогическите специалисти, по отношение намаляването на отсъствията.
4. Развиване на дейности в детската градина за подкрепа за личностното развитие.
5. Справяне с възникващите трудности още от най-ранна възраст.
6. Активно взаимодействие между родители, деца и педагогически специалисти.
7. Развиване на между училищни инициативи и системен обмен на добри практики за превенция на преждевременното напускане на ДГ.

II. ПРИЧИНИ ЗА ПРЕЖДЕВРЕМЕННОТО НАПУСКАНЕ НА ДЕТСКАТА ГРАДИНА:

1. Икономически причини

Безработицата, ниските доходи, пониженият жизнен стандарт и бедността поставят много деца в условия, водещи до повишен риск от отпадане. В резултат на финансовите и икономически затруднения много деца са принудени да помагат на семействата си, което води до нарушаване на участието им в учебния процес. Голям е дялът на семействата, които работят в чужбина, като децата са оставени да живеят с баби и дядовци или други роднини, които не контролират ефективно или не насърчават участието на децата в образователната система.

2. Социални причини

Свързват се с родителска незаинтересованост, противоречия, конфликти, напрежение и кризи в семейството, отрицателно въздействие на домашната среда, функционална неграмотност или ниско образование на родителите,

непълни семейства, деца в риск от извършване на противообществени прояви, домашно насилие, налагането на строги наказания.

3. Образователни причини

Обхващат широк кръг проблеми: трудности в усвояването на учебното съдържание, негативни нагласи на участниците в образователния процес и липсата на мотивация.

4. Етнокултурни причини

Етнокултурното многообразие в съвременната българска образователна система се изразява в специфичните етнически, религиозни и езикови измерения. Силно действащите вътрешно групови норми и натискът на етнокултурните традиции сред уязвими етнически общности и групи предопределят специфичните причини за преждевременното напускане на детската градина: отсъствие на познавателна мотивация, ниска степен на готовност за училище, липсва мотивация на родителите за получаване на образование от децата им и др.

5. Институционални причини

Като такива могат да се квалифицират недостатъчно координираният подход между различните служби и специалисти на национално, регионално, местно и ниво детска градина за справяне с преждевременното напускане; недостатъчно ефективният контрол върху управлението и функционирането на политиките за обхващане, задържане и реинтегриране на децата в образователната система. Положителната промяна на състоянието изисква прилагането на комплексни мерки и добра координация между институциите от няколко различни сектора на всяко ниво на управление - национално, регионално, местно и институционално.

6. Причини, свързани със здравния статус

В контекста на политиките за развитие на приобщаващото образование продължава тенденцията за интегриране на децата със специални образователни потребности в образователната система. Тук се включват и всички фактори на материалната база, образователната среда, човешките и финансовите ресурси, които не отговарят на изискванията за прилагане на принципите на приобщаващото образование.

III. ЦЕЛ НА ПРОГРАМАТА

Осигуряване на равен достъп и подкрепа за развитие и приобщаване в системата на предучилищното образование на децата като предпоставка за равноправно социално включване и пълноценна личностна реализация.

IV. ОПЕРАТИВНИ ЦЕЛИ:

1. Разработване, изпълнение на политика за повишаване на обхвата в образователната система при ясно разпределение на отговорностите и взаимодействие между различните равнища на управление.
2. Идентифициране на рисковите фактори за преждевременното напускане на детската градина с оглед ограничаване на последиците от тях.
3. Насърчаване на включването в образованието на рискови групи и развиване на приобщаващото образование.
4. Увеличаване на разнообразието и ефективността на механизмите и стимулите за включване в образование и обучение.
5. Сътрудничеството между семейство, детска градина, училище, институции, НПО за изграждане на широко публично доверие и подкрепа на политиките за превенция и намаляване на преждевременното напускане на детската градина.

V. ПОЛИТИКИ ЗА ПРЕДОТВРАТЯВАНЕ НА ПРЕЖДЕВРЕМЕННОТО НАПУСКАНЕ НА ДЕТСКАТА ГРАДИНА

Постигането на оперативните цели на програмата се осъществява чрез:

Превенция - предотвратяване на възникването на предпоставки за преждеременно напускане на детската градина, както и ограничаване на условията, които го благоприятстват. Политиките и мерките за превенция са насочени от образованието и грижите в ранна детска възраст.

Интервенция - създаване на условия за ограничаване на преждевременното напускане при отчитане на конкретните заплахи на равнището на отделните лица, следвайки принципа за решаване на проблемите на най-ниско равнище.

Компенсиране - подпомагане преждеременно напусналите детската градина отново да се включат в образованието, като им бъдат предложени разнообразни и достъпни форми за завръщане в системата на образование и обучение.

VI. МЕРКИ ЗА ПРЕДОТВРАТЯВАНЕ НА ПРЕЖДЕВРЕМЕННОТО НАПУСКАНЕ НА ДЕТСКАТА ГРАДИНА

1. Възможно е нежелание на родителите детето да посещава детска градина, поради страх от социална изолация, невъзможност за адаптиране към останалите деца; по-ниска самооценка, невъзможност за водене и прибиране на детето.

Мерки: Работа с родителите в посока мотивация за приобщаване на децата от ромски произход, децата със специални образователни потребности и деца от рискови групи, както и работа с попечителите на деца /най-често баба и дядо/ от семейства, заминали в чужбина.

2. Трудова миграция на родителите. Напускане на единия или и двамата родители на страната поради невъзможност за издръжка на семейството и търсене на работа в чужбина. Оставяне на детето на грижите на баби и дядовци, които нямат същия авторитет и изпадат в безсилие за справяне с трудната социална обстановка и новите модели на поведение на децата.

Мерки: Ежеседмични контакти, а при нужда и ежедневни с попечителите на деца, търсене на съдействие от отдел „Закрила на детето“.

3. Липса на грижи от страна на родители заминали в чужбина за децата, както и за болни членове на семейството;

Мерки: Оказване на социална помощ-чрез дарителски акции.

4. Недостатъчна образованост на родителите и липса или занижен контрол върху цялостното развитие на детето. Изразява се в не контролиране на часовете за сън, непознаване на потребностите на детето, липса на интерес към постиженията на детето, както и подготовката на детето за ролята му ученик;

Мерки: Мотивиране на родителите и приобщаване на тези деца чрез посещаване целодневната форма на организация в ДГ; търсене на непрекъснати разширени срещи с тези родители, мотивиране и приобщаване към ДГ.

5. Чести конфликти между агресивни родители - побой, домашно насилие, развод, посегателство отстрана на нови партньори на един от двамата родители.

Мерки: В най-честите случаи детската градина се превръща в единствено защитено място за детето. Търси се контакт с родителите и се обяснява какво наблюдава учителя в поведението на детето. Насочват се за консултация с психолог. При необходимост се сезира отдел „Закрила на детето“.

Други по-важни мерки и дейности свързани с превенцията от отпадане са:

❖ Управление на информацията за преждевременно напусналите подготвителна за училище група: изготвяне на база данни от учителите, в чиито трупци има деца от рискови групи /съобразно различните причини от отпадане/;

❖ Координиране действията на учителите на подготвителните групи е тези на директора на Детска градина № 51 „Щурче“;

❖ Квалификация на педагогическите специалисти в посока управление на конфликти, справяне с агресията и насилието и превръщането му в педагогически консултант;

❖ Провеждане на семинари, тренинги и беседи с педагогическите специалисти за справяне с последиците от агресия и насилие в дома и детската градина;

❖ Провеждане на вътрешна квалификация за начините за разрешаване на конфликти. Обмяна на добри практики;

- ❖ Реализирането на конкретни дейности за постигане целите на програмата;
- ❖ Дейности за усвояването на българския книжовен език и повишаване на грамотността;
- ❖ Насърчаване включването в образованието на рискови групи и развиване на приобщаващото образование;
- ❖ Увеличаване на разнообразието и ефективността на механизмите и стимулите за включване в образование, възпитание и социализация на деца от рискови групи;
- ❖ Създаване на условия за включване на детето в група за повишаване на социалните умения за общуване и решаване на конфликти;
- ❖ Насочване на детето към занимания, съобразени с неговите потребности;
- ❖ Индивидуална подкрепа за детето от личност, която той уважава (допуска до себе си);
- ❖ Участие на родителите в дейности в полза на детската градина с цел сплотяване на общността и показване на положителен модел за поведение на децата;
- ❖ Изграждане на широко публично доверие и подкрепа за политиките за превенция и намаляване на преждевременното напускане на подготвителна за училище груп;
- ❖ Повишаване качеството и ефективността на въздействие върху подрастващите чрез създаване на специфична образователна и възпитателна интерактивна среда;
- ❖ Поставяне на детето в активна позиция по отношения на усвояването на нови знания и практическа приложимост на придобитите знания и умения;
- ❖ Превръщането на детската градина в приятно и желано място за децата чрез използване на иновативни педагогически методи и форми за взаимодействие;
- ❖ Извършване на ефективна диференцирана работа с деца с по-ниска успеваемост;
- ❖ Провеждане на анкета с родителите на деца с по-ниска успеваемост за установяване на причините;
- ❖ Привеждане дисциплината на децата в съответствие с новите обществени реалности;
- ❖ Изграждане на съдържателен и многообразен учебно-възпитателен процес;
- ❖ Осъществяване оптимално ниво на вътрешна мотивация за учене у децата чрез целенасочена образователно-възпитателна работа;
- ❖ Гражданско образование и работа с родителската общност;
- ❖ Приобщаването им към общочовешките ценности и подготовката им за пълноценен живот в съвременните обществено-икономически условия.

VII. ЗАКЛЮЧЕНИЕ

За изпълнението на Програмата важно значение има сътрудничеството между всички пряко ангажирани институции, неправителствения сектор и училището. Всички участници в образователния процес (семейство, детска градина, училище, институции, НПО) трябва да бъдат еднакво отговорни и ангажирани за постигането на поставените цели.

Програмата е приета на Педагогически съвет от 15.09.2021 г.

Съгласувал: Председател на Обществения съвет към ДГ № 51 „Щурче”

Х. Габровска: .....

